

Vragenboekje

**Voor dit examen zijn maximaal 84 punten te behalen; het examen bestaat uit 27 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1a en 1b

- 1p **1** Tekst 1a, regel 201-202 Schei uit dus met dit offer, snel, en doe die lauwerkransen maar af!
Citeer uit tekst 1b, regel 267-276 het Latijnse tekstelement waarmee deze woorden worden samengevat.

Tekst 1b

- 1p **2** Regel 268 *matrem certam fecere*
Leg uit dat de manier waarop de informatie haar bereikt een climax vertoont.
Baseer je antwoord op de regels 267-270.

- 1p **3** Regel 267-272
De reactie van Niobe op de dood van haar zonen is het best te beschrijven als
A verbazing en schuldbesef
B verbazing en verontwaardiging
C verontwaardiging en verdriet
D verslagenheid en verdriet

De regels 271-272 worden door H.J. Scheuer als volgt vertaald:

“Want ook de vader, Amphion, wiens borst door een pijl was doorboord, had stervend het eind tegelijk van leven en jammer gevonden.”

- 2p **4** a. Leg uit dat Scheuers interpretatie sterk afwijkt van de gangbare interpretatie.
Ga in op beide interpretaties.
b. Leg uit dat Scheuers interpretatie gezien de kern van het verhaal onwaarschijnlijk is.
Baseer je antwoord op je kennis van de voorafgaande gebeurtenissen.

Tekst 1b en 1a

- 2p **5** a. Citeer een woord uit tekst 1a, regel 165-169 dat inhoudelijk overeenkomt met *resupina* in tekst 1b, regel 275.
b. Citeer het woord uit tekst 1a, regel 165-169 dat inhoudelijk overeenkomt met *suis* in tekst 1b, regel 276.

Tekst 1b

- 2p **6** Citeer het Latijnse woord uit regel 279 waaruit blijkt dat Niobe naast de uitdrukkelijk genoemde handelingen nog een andere handeling heeft verricht. Licht je citaat kort toe.

Regel 288 *vestibus* en regel 289 *crine*

Deze Latijnse woorden hebben dezelfde naamval, maar om verschillende redenen.

- 2p **7** Verklaar het gebruik van de naamval van elk van beide woorden.

Regel 304-305 *lumina maestis stant inmota genis*

Deze woorden luiden in een vertaling van H. Verbruggen:

“de ogen staan droef en onbeweeg’lijk in hun kassen.”

De vertaler heeft gemeend dat er in het Latijn sprake is van enallage.

- 2p **8** Leg dit uit.

Tekst 1b en 1a

Tekst 1b, regel 303-309

Deze metamorfose bevat een aantal elementen die contrasteren met de beschrijving van Niobe in tekst 1a, regel 165-169.

- 3p **9**
- Citeer het tekstelement uit tekst 1a, regel 165-169 dat contrasteert met *nullos movet aura capillos* (tekst 1b, regel 303).
 - Citeer het tekstelement uit tekst 1a, regel 165-169 dat contrasteert met *lumina stant inmota* (tekst 1b, regel 304-305).
 - Citeer het tekstelement uit tekst 1a, regel 165-169 dat contrasteert met *lingua congelat* (tekst 1b, regel 306-307).

Tekst 1b

- 1p **10** Citeer het Latijnse woord uit de regels 301-312 waarmee de metamorfose begint.

Tekst 2 Erysichthon

Regel 814 Dicta

- 2p **11** Citeer uit het vervolg (t/m regel 822) twee Latijnse woorden die overeenkomen met de inhoud van *dicta*.

Regel 815 illius

- 1p **12** Dit woord verwijst naar

- Dicta (regel 814)
- Fames (regel 814)
- Cereris (regel 814)
- operi (regel 815)

Regel 817 sacrilegi

- 2p **13**
- Leg uit waarom hij zo genoemd kan worden. Baseer je antwoord op je kennis van de passage voorafgaand aan tekst 2.
 - Noteer een Latijns woord uit de regels 830-842 dat inhoudelijk overeenkomt met *sacrilegi*.

Regel 819-820 (t/m adflat) wordt door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

“Ze dringt zich aan hem op, ademt hem in zijn mond en keelgat”

- 1p **14** Leg uit dat de vertaling ‘Ze dringt zich aan hem op’ minder beeldend is dan Ovidius’ formulering.

- 2p **15** a. Omschrijf in eigen woorden welke tegenstelling in de regels 821-822 wordt geformuleerd.

Deze tegenstelling wordt versterkt door een stilistisch middel.

- b. Noteer de naam van dit stilistische middel.

Regel 823-824 wordt door H.J. Scheuer als volgt vertaald:
“Zacht was de slaap, die met vreedzame wiek dusver Erysichthon
uitrusten deed. Maar opeens verlangt in zijn droom hij te eten.”

De vertaling ‘Maar’ is gebaseerd op een stilistisch middel in de Latijnse tekst.

- 2p **16** a. Noteer de naam van dit stilistische middel en leg het verband met de vertaling uit.

De vertaling ‘opeens’ is gebaseerd op een grammaticaal gegeven in de Latijnse tekst.

b. Noteer dit grammaticale gegeven en licht dit toe.

Regel 839

- 2p **17** a. Schrijf regel 839 over en scandeer deze regel.
b. Waarmee congrueert *ipsa*? Beantwoord de vraag door het citeren van het desbetreffende Latijnse woord.

Regel 843-844 patrias opes

- 1p **18** Citeer het Latijnse woord uit het directe vervolg dat hetzelfde aanduidt.

Regel 853-854 formamque t/m aptos

- 1p **19** Hoe blijkt uit regel 855 dat de metamorfose geslaagd is? Baseer je antwoord op een grammaticaal gegeven.

Regel 863 gaudens

- 1p **20** Waarover? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 867-868 ut t/m ulla

Deze bijzin bevat een ware uitspraak en een leugen.

- 1p **21** Formuleer in eigen woorden de leugen.

De in dit verhaal voorkomende metamorfosen wijken af van de andere metamorfosen in de verhalen die je voor dit examen hebt gelezen.

- 1p **22** Leg dit uit met betrekking tot de dochter van Erysichthon.

Tekst 3 en tekst 2

Tekst 3, regel 3-4 Meteen vertelde ze het aan haar vader

- 1p **23** Hoe gaat dit in zijn werk in de versie van Ovidius?

Vergelijk tekst 3, regel 5-15 met tekst 2, 871-874

- 2p **24** Leg uit in welk opzicht Hughes de handeling anders laat verlopen dan Ovidius. Ga bij je antwoord in op beide teksten.

Tekst 3, regel 15 bedriegen

- 1p **25** Citeer uit tekst 2, regel 871-878 het Latijnse tekstelement waaruit een overeenkomstig waarde-oordeel spreekt.

Tekst 4

Regel 3-4 Het moést bij Augustus in de smaak vallen

- 2p **26** Waarom denkt men dat het werk de Metamorphosen bij Augustus minder in de smaak viel dan de Aeneïs van Vergilius? Ga bij je antwoord in op beide werken.

Regel 4-5 Het moest hem dat erotische werk doen vergeten

- 2p **27** a. Noteer de naam van dit werk.
b. Welke rol speelt dit werk in het verdere verloop van het leven van Ovidius?

Tekst 5

- Bestudeer tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.
- 42p Vertaal de regels 88 t/m 104.

Einde
